

ชื่อสมุนไพร พิมเสนต้น

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pogostemon cablin*
(Blanco) Benth.

ชื่อสามัญ Patchouli, Patchoulli,
Patchouly

ชื่อท้องถิ่น ใบพิมเสน ผักชีข้าง ใบหลม
ใบอีหรม (ภาคใต้), ฮั่วเซียง กวางฮั่วเซียง
(จีนกลาง)



ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ที่มา : กุสุมา (2557)

ต้น จัดเป็นพรรณไม้ล้มลุก มีความสูงของต้นประมาณ 30-100 เซนติเมตร ลำต้นตั้งตรงกิ่งก้านเป็น
สี่เหลี่ยม โดยจะแตกกิ่งก้านสาขาบริเวณยอดต้น ทั้งต้นเมื่อนำมาขยี้ดมจะมีกลิ่นหอมฉุน และมีขนสีเหลืองปก
คลุมอยู่ทั้งต้น ขยายพันธุ์ด้วยวิธีการตัดลำต้นปักชำ

ใบ ใบเดี่ยวออกเรียงตรงข้าม ลักษณะของใบเป็นรูปไข่ ขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ 1.5-4
เซนติเมตรและยาวประมาณ 5-10 เซนติเมตร ใบที่โคนต้นมีขนาดเล็กกว่าบริเวณยอด แผ่นใบมีขนสีเทาอ่อน
ปกคลุมทั้งหน้าใบและหลังใบ โดยเฉพาะตรงส่วนของเส้นใบจะมีขนปกคลุมอยู่มาก ส่วนก้านใบยาวประมาณ
2-3 เซนติเมตร

ดอก ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่งและตามซอกใบ ช่อดอกยาวประมาณ 2-8 เซนติเมตร มีขนาดเส้น
ผ่านศูนย์กลางประมาณ 1-2 เซนติเมตร ดอกเป็นสีขาวอมสีม่วง ลักษณะเป็นรูปทรงกระบอกยาวได้ประมาณ
6-8 มิลลิเมตร ดอกมีกลีบเลี้ยงห่อหุ้มอยู่ 4 ใบ ยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร มีกลีบดอก 5 กลีบ มีเกสรเพศผู้ 4
ก้าน

ผล เป็นผลแห้ง ไม่แตก มีขนาดเล็ก ลักษณะเป็นรูปไข่ยาว

การนำไปใช้ประโยชน์

ผงจากใบใช้เป็นยา กิ่งและใบแห้งเมื่อนำมาใส่ไว้ในตู้เสื้อผ้าจะช่วยป้องกันแมลงมากัดเสื้อผ้า น้ำ
พิมเสนที่ได้จากการกลั่นกิ่งและใบเรียกว่าน้ำมันแพทชูลี(patchouli oil)นิยมนำมาใช้ปรุงเป็นน้ำหอม ใช้แต่ง
กลิ่นสบู่ ใช้ผสมกับน้ำอาบเพื่อช่วยระงับกลิ่นตัว โบราณใช้ในการแต่งกลิ่นขี้ผึ้งสีปาก

สรรพคุณทางยา

1. แก้อาการปวดศีรษะ ตัวร้อน มีไข้ ครั่นเนื้อครั่นตัว
2. เป็นยาแก้อาการท้องอืดท้องเฟ้อ ท้องเสีย อาเจียน ช่วยในการย่อยอาหาร ขับลม
3. ต้มเป็นยาขับปัสสาวะ แก้ปัสสาวะติดขัด

4. เป็นยาแก้ปวดประจำเดือน เป็นยาขับประจำเดือน หรือประจำเดือนมาไม่สม่ำเสมอ
5. รักษาโรคผิวหนัง กลากเกลื้อน
6. ใช้ภายนอกเป็นยาแก้คันแก้คัน
7. น้ำมันของพิมเสนต้นในใช้ทาแก้ปวดได้

เอกสารอ้างอิง

กฤษมา (2557). พิมเสนต้น. สืบค้น 28 มีนาคม 2565, จาก <https://www.nanagarden.com/product/209749>

เมตไทย. (2563) พิมเสนต้น. สืบค้น 28 มีนาคม 2565, จาก <https://medthai.com/พิมเสนต้น/>